

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD ZA NARODNOSTI

Gregorčičeva 25, 1000 Ljubljana

T: 01 478 11 80

F: 01 478 11 81

E: gp.un@gov.si

<http://www.un.gov.si>

Številka: 00701-1/2016-UN/67 (UN04)

Datum: 7. 7. 2016

Zadeva: Zbirno poročilo odziva državnih organov na zbrana poročila Regijske civilne iniciative za reševanje romske problematike ob pripravi novega nacionalnega programa ukrepov za Rome za obdobje 2016-2021

Regijska civilna iniciativa za reševanje romske problematike (RCI) oziroma njen predsednik Silvo Mesojedec je dne 30. 3. 2016 na temo stanja na področju romske problematike na Kabinet predsednika vlade naslovil svoje obširno poročilo. Gradivo je bilo prvotno poslano predsedniku Evropske komisije, Jean-Claudu Junckerju, nato pa še različnim nacionalnim institucijam in medijem. Poročilo je sestavljeno iz zbranih poročil večine občin Jugovzhodne Slovenije (MO Novo mesto, Občine Kočevje, Občine Metlika, Občine Škocjan, Občine Krško, Občine Šentjernej, Občine Črnomelj), poročila lastnika zemljišča v Krškem (SI investicije d.o.o.), odgovora Varuha človekovih pravic RS, in poročil nekaterih posameznikov (Franci Bačar, Branko Novak) ter medijev (članek na portalu Siol.net z dne 3. 8. 2015). Urad Vlade RS za narodnosti je poročilo RCI s strani Kabineta predsednika vlade prejel v nadaljnje reševanje in pripravil odgovor gospodu Silvu Mesojedcu, ki je priložen temu poročilu.

RCI v zvezi z zbranimi poročili poudarja, da je iz njih lahko razvidna resnost situacije in da bi odgovorni v Sloveniji morali spoznati, da bo potrebna korenita sprememba pristopa do reševanja romske problematike, če se ne želi še večjih težav v prihodnje.

Urad Vlade RS za narodnosti je poročilo, ki ga je pripravila RCI, obravnaval kot prispevek v okviru priprave novega nacionalnega programa ukrepov za Rome za obdobje 2016-2021 in ga v proučitev ter pripravo odziva posredoval vsem pristojnim državnim organom. Urad je za večjo preglednost pripravil okvirni pregled glede potrebnih odzivov s strani pristojnih državnih organov, kot je razvidno v nadaljevanju:

- uvodni prispevek RCI (str. 2-3): odziv s strani vseh resorjev;
- poročilo MO Novo mesto (str. 4-7): MNZ (Policija); MP; MZ; MDDSZ; MIZŠ; MOP; MORS;
- poročilo Občine Kočevje (str. 8-9): MGRT; MOP (tudi Inšpektorat RS za okolje in prostor); MNZ;
- poročilo Občine Metlika (str. 10-11): MDDSZ; MNZ (Policija); MOP;
- poročilo Občine Škocjan (str. 12-17): MNZ (Policija); MP; MIZŠ; MZ; MDDSZ; MOP;
- poročilo Občine Krško (str. 18-28; gre za prispevek, ki ga je Občina Krško poslala Skupnosti občin Slovenije kot pripombe k predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji, ki ga je poleti 2015 Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisano mag. Mirjam Bon Klanjšček): MJU; MOP; MzI; MGRT; MIZŠ; MDDSZ; MZ; MNZ (Policija);
- poročilo Občine Šentjernej (str. 34-36): MOP (tudi Inšpektorat RS za okolje in prostor); MIZŠ; MZ; MGRT;
- poročilo Občine Črnomelj (str. 47-49): MGRT; MOP; MDDSZ; MZ; MIZŠ;
- poročilo lastnika zemljišča v Krškem – SI investicije d.o.o. (str. 29-33): MOP (tudi Inšpektorat RS za okolje in prostor);
- prispevek mag. Francija Bačarja, geodeta in svetnika v MO Novo mesto (str. 37): MOP (tudi GURS);
- poročilo Varuha človekovih pravic RS (str. 38-39): MOP; MP; SVZ;
- prispevek Branka Novaka, profesorja zgodovine in sociologije, upokojenega policista, ki je do upokojitve deloval na področju policijskega dela v večletni skupnosti (str. 50-51): MF; MOP; MIZŠ; MDDSZ; MGRT; MJU.

Na poziv urada so se odzvali naslednji državni organi:

- Ministrstvo za okolje in prostor (Direktorat za prostor, graditev in stanovanja; Direktorat za vode in investicije),
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za infrastrukturo.

V nadaljevanju so najprej podani odzivi pristojnih državnih organov k celotnemu zbirnemu poročilu RCI, nato pa še na posamezne dele zbirnega poročila.

ODZIV PRISTOJNIH DRŽAVNIH ORGANOV K CELOTNEMU ZBIRNEMU POROČILU RCI

1. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport¹

Ministrstvo je v zvezi s problematiko, ki jo izpostavljajo občine, sporočilo, da je ta ministrstvu znana. Preko projektov ministrstvo otroke in starše do neke mere uspe motivirati s pomočjo romskih pomočnikov, aktivnosti v okviru večnamenskih centrov in obšolskih dejavnosti, vendar so dejavniki, o katerih govorijo prispevki, pogosto velika ovira. Otroke pri izobraževanju in splošnem uspehu v življenju resnično ovirajo ekonomske in socialne razmere v okoljih, kjer živijo. Po mnenju ministrstva bi bila boljša ureditev na tem področju, ki bo verjetno morala vključevati organizacijski in finančni angažma tako lokalnih skupnosti kot države, zelo dobrodošla tudi zaradi zagotavljanja boljših začetnih pogojev šolajočih se otrok.

Ministrstvo poudarja pomen vzpostavljanja trajnostnega sistema reševanja ekonomskih in socialnih razmer v romski skupnosti, tako na način financiranja in vzpostavljanja pogojev državnih in lokalnih institucij kot s krepitvijo vloge pripadnikov romske skupnosti za odgovorno sodelovanje pri krojenju lastne usode.

2. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti²

Ministrstvo se že od osamosvojitve Republike Slovenije v sodelovanju z drugimi državnimi organi in institucijami ukvarja z vprašanji in izzivi romske populacije. Ministrstvo se zaveda, da je le-ta širokopolastna in večdimenzionalna, zato na ministrstvu skupaj z izvajalskimi organizacijami spremljajo dogajanje na terenu. Ob tem se na posvetih in pogovorih srečujejo tako s predstavniki romskih organizacij kot tudi s predstavniki nevladnih organizacij, ki delajo z romsko populacijo, in predstavniki območnih služb Zavoda RS za zaposlovanje ter centrov za socialno delo, ki pokrivajo območja z romsko populacijo. Na ministrstvu ugotavljajo, da gre za zelo kompleksno problematiko, ki je ni mogoče rešiti z eno potezo in ki zahteva natančen premislek o vsakem naslednjem koraku, v kolikor se želi doseči uspeh v prizadevanju za integracijo romske skupnosti, izboljšanje socialnega položaja pripadnikov in pripadnic romske skupnosti ter izboljšanje odnosov in sožitje med Romi in ostalimi prebivalci.

Na ministrstvu v okviru svojih pristojnosti pripravljajo programe in razpise s področja zaposlovanja, sociale in usposabljanja pripadnikov in pripadnic romske skupnosti s ciljem izboljšanja njihove zaposljivosti, njihove socialne aktivacije in boljše integracije v družbo. Tako bodo na ministrstvu problematiko na področju zaposlovanja Romov še naprej razreševali z aktiviranjem čim večjega števila tistih Romov, ki so prijavljeni v evidenci brezposelnih oseb, pri čemer pa ne gre spregledati dejstva, da lahko Zavod RS za zaposlovanje v tej evidenci beleži le tiste Rome, ki se v postopku izdelave zaposlitvenega načrta, ali v katerem koli postopku obravnave na zavodu sami opredelijo za Rome. Ministrstvo bo nadaljevalo tudi z vključevanjem Romov v delavnice, ki sodijo pod storitve za trg dela (npr. svetovalne delavnice, v zdravstveno zaposlitveno svetovanje ter v delavnice za učinkovit nastop na trgu dela), Romi pa bodo lahko

¹ Elektronsko sporočilo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport z dne 6. 5. 2016.

² Dopis Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti št. 00760-4/2016/18 z dne 7. 6. 2016.

še naprej koristili tudi storitve Kariernih središč, ki so namenjene podpori osebam pri načrtovanju izobraževalne ali zaposlitvene kariere.

Prav tako bo z namenom povečanja aktivnega vključevanja in zmanjšanja tveganja revščine pripadnikov romske skupnosti v letošnjem letu objavljen javni razpis za vzpostavitev večnamenskih romskih centrov s sofinanciranjem zaposlitev romskih aktivatorjev, ki bodo opravljali funkcijo medresorskega povezovanja in koordiniranja programskih vsebin, namenjenih ciljni skupini javnega razpisa. V centrih se bodo izvajale osnovne aktivnosti socialne aktivacije s prizadevanjem za krepitev vloge ciljne skupine in krepitev socialne vključenosti prek motivacijskih aktivnosti in aktivnosti spodbujanja vzpostavljanja socialnih mrež. V delo bodo vključene organizacije, ki se ukvarjajo s ciljno skupino, krepilo pa se bo tudi sodelovanje in medsebojno razumevanje v lokalnem okolju.

3. Ministrstvo za notranje zadeve – Policija³

Iz celotnega zbira poročil RCI vsekakor izhaja veliko problemskih situacij, ki so v romski skupnosti in posameznih lokalnih skupnostih prisotne že daljše časovno obdobje. Policija z vsemi aktivnostmi in že opisanim pristopom zagotavlja naloge za splošno varnost ljudi in premoženja na teh varnostno obremenjenih območjih. Tudi s proaktivnim pristopom Policija ugotavlja in skupaj z ostalimi subjekti odpravlja posamezna problemska vprašanja in vpliva na ugodno varnostno situacijo, da se zmanjšujejo moteči dejavniki, ki najbolj motijo večinsko prebivalstvo. Policija si kot povezovalni člen prizadeva, da povezuje različne institucije in odgovorne predstavnike lokalnih skupnosti, da s skupnim sodelovanjem in z multidisciplinarnim obravnavanjem problemskih situacij, izboljšuje občutek varnosti ljudi v posameznih lokalnih skupnostih. Aktivnosti policije so usmerjene tudi v sodelovanje s predstavniki RCI, kjer z rednimi oblikami dela pravočasno ugotavlja posamezna pereča vprašanja iz pristojnosti policije ter se na njih odziva. Ključno vlogo pri tem imajo tudi legitimni predstavniki romske skupnosti, ki želijo prevzemati določeno odgovorno vlogo pri reševanju položaja romske skupnosti, česar v preteklosti ni bilo.

Ministrstvo (skupaj s Policijo) meni, da je za učinkovit pristop na področju reševanja romske problematike in uspešnejšega vključevanja romske skupnosti v družbo, pomembno povezovanje, sodelovanje ter skupen odziv vseh institucij, predvsem pa lokalnih skupnosti in ob ustreznem vključevanju romske skupnosti, ki mora prav tako prevzeti soodgovornost za izboljšanje svojega položaja v družbi.

4. Geodetska uprava RS⁴

Za dodeljevanje hišnih števil je skladno z veljavno zakonodajo na podlagi vloge pristojna geodetska uprava, ob izpolnjevanju predpogoja, da je stavba vpisana v register nepremičnin oz. kataster stavb. Zahtevo za določitev hišne številke lahko vloži investitor gradnje, lastnik parcele, na kateri stoji stavba ali je z njo povezana, imetnik stavbne pravice, lastnik stavbe ali dela stavbe, uporabnik stavbe ali dela stavbe ali upravnik stavbe. Če stavba še ni evidentirana, lastnik najprej izpolni vprašalnik registra nepremičnin in na podlagi tako izpolnjenega vprašalnika se že določi hišna številka. Če je stavba zgrajena po letu 2003, mora vlagatelj za določitev hišne številke v roku treh mesecev naknadno izvesti še evidentiranje v kataster stavb.

Po informacijah Geodetske uprave Republike Slovenije ta na območju občine Novo mesto zaznava naslednje probleme, o katerih so v nadaljevanju podane določene informacije in pojasnila:

³ Dopis Ministrstva za notranje zadeve št. 0101-46/2016/3 z dne 5. 5. 2016.

⁴ Elektronsko sporočilo Geodetske uprave RS z dne 23. 6. 2016 in elektronsko sporočilo Geodetske uprave RS z dne 30. 5. 2016 v zvezi s pripombami na vladno gradivo »Predlog odgovora vlade na peticijo Zveze Romov za Dolenjsko v zvezi z ureditvijo bivanjske problematike romske manjšine v Mestni občini Novo mesto (naselje Žabjak), ki jo je posredovala Komisija Državnega zbora za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti«.

- veliko število stavb, ki niso ustrezno evidentirane (pogoji za dodelitev hišne številke tako niso izpolnjeni). Načini vpisa so se spreminjali s spremembami zakonodaje. Danes se za nove objekte zgrajene po letu 2003 zemljišče pod stavbo vpiše v sloj zemljiški kataster, podatki o stavbi pa v kataster stavb. Vpis nepremičnine v kataster je dolžnost in pravica lastnika. Za vpis stavb zgrajenih po letu 2003 je potreben elaborat, ki ga izdela pooblaščen podjetje. Za starejše objekte je dovolj evidentiranje v register nepremičnin na podlagi izpolnjenega vprašalnika. Če je stavba ustrezno vpisana, je postopek dodelitve hišne številke enostaven in hiter. Lahko poteka sočasno z vpisom stavbe ali pa po vpisu. Žal območna enota Geodetske uprave Republike Slovenije v Novem mestu interesa za ureditev stanja ne zaznava ne med Romi in ne lastniki zemljišč. Na območju ulic z večinsko romsko poselitvijo že obstaja okoli 50 hišnih številk;
- porušene stavbe s hišno številko. Geodetska uprava Republike Slovenije pojasnjuje, da bo take stavbe, ki jih na terenu ni več, izbrisala iz evidence, hišne številke pa ukinila;
- samovoljna predstavitev hišne številke na drug objekt. Samovoljna predstavitev hišne številke ni dovoljena in je skladno z veljavno zakonodajo kazniva, saj hišna številka pripada samo objektu, za katerega je bila določena. Lastništvo nepremičnin se ureja z vpisom v zemljiško knjigo, kjer je enota vpisa parcela. Vpis na del stavbe v zemljiški knjigi pa se izvede, če je vzpostavljena etažna lastnina.

V zbranih poročilih je omenjena tudi stanovanjska stavba s hišno številko Loke 20, pošta 8273 Leskovec pri Krškem. Omenjena hišna številka je bila določena že pred letom 1995, ko je geodetska uprava prevzela vodenje hišnih številk s strani Statističnega urada Republike Slovenije. Ob izrecnem nasprotovanju lastnika zemljišč, kjer so bile s strani Romov zgrajene nove stavbe, geodetska uprava novih hišnih številk ni določevala. Zato je na tem območju določena tudi ena sama hišna številka.

Glede evidentiranja nepremičnin je priloženo mnenje mag. Francija Bačarja, geodeta in svetnika v Mestni občini Novo mesto, ki izraža dejansko stanje evidentiranja nepremičnin na območjih romskih naselij. Nekaj objektov je bilo popisanih v okviru popisa nepremičnin v letih 2006/2007, geodetska uprava novozgrajene objekte zaznava preko daljinskega zaznavanja, interesa lastnikov stavb po evidentiranju teh objektov v kataster stavb pa žal v večini novozgrajenih objektov ni. Zato geodetska uprava, v kolikor zazna tak novo zgrajen objekt, le tega s podatki, ki jih lahko zazna preko daljinskega zaznavanja, z minimalnimi podatki evidentira le v register nepremičnin.

5. Ministrstvo za infrastrukturo⁵

Ministrstvo podpira ukrepe v smeri izboljšanja položaja romske skupnosti v Sloveniji in bo v zvezi s pripravo novega programskega dokumenta, v primeru da bi bili pripravljeni konkretni predlogi, ki se bodo nanašali na delovno področje ministrstva, podalo jasnejše opredelitve oziroma stališča in predloge skušalo pri pripravi zakonodaje in finančnih okvirov tudi upoštevati.

ODZIV PRISTOJNIH DRŽAVNIH ORGANOV K POSAMEZNIM DELOM ZBIRNEGA POROČILA RCI

UVODNI PRISPEVEK RCI

1. Ministrstvo za okolje in prostor⁶

⁵ Dopis Ministrstva za infrastrukturo št. 007-40/2016/10-00611581 z dne 5. 5. 2016.

⁶ Dopis Ministrstva za okolje in prostor (Direktorata za prostor, graditev in stanovanja) št. 35001-48/2014/24 z dne 5. 5. 2016.

Upoštevajoč pristojnosti Direktorata za prostor, graditev in stanovanja se ta ne strinja z navedbo v poročilu, da ni nikakršnega programa za zmanjševanje getoiziranih naselij, saj je ministrstvo v okviru priprave nacionalne strategije vključevanja Romov za obdobje 2016-2020 predlagalo več ukrepov in sicer:

- ukrepe za legalizacijo in urejanje romskih naselij na področju prostorskega razvoja in prostorskega načrtovanja;
- ukrepe za legalizacijo objektov v romskih naseljih na področju graditve;
- ukrepe za zagotavljanje stanovanj pripadnikom romske skupnosti na področju stanovanj.

Ukrepe je ministrstvo predlagalo upoštevajoč usmeritve iz dveh elaboratov, ki jih je v pomoč občinam pripravila Strokovna skupina za reševanje prostorske problematike romskih naselij. Te usmeritve je potrdila tudi Komisija Vlade RS za zaščito romske skupnosti kot smernice za nadaljnje delo vseh pristojnih državnih organov, občin in drugih institucij:

1. elaborat Prostorski problemi romskih naselij v Sloveniji, ki je osnova za konkretne programe in projekte urejanja romskih naselij, saj poleg analitičnega dela obsega tudi delovne scenarije razvoja romskih naselij. Ključna je temeljna usmeritev k zadržanju obstoječih lokacij romskih naselij in vzpostavitev njihove legalnosti do stopnje, ki omogoča postopno sanacijo in investicije prek občinskih, regionalnih, državnih ali / in mednarodnih razpisov / projektov.
2. elaborat Koncept modernizacije romskih naselij oziroma načela dobre prakse pri reševanju prostorske problematike romskih naselij, ki obsega:
 - prenovu in razvoj romskega naselja ter zagotavljanje infrastrukturne opremljenosti naselja;
 - prostorsko in programsko povezanost romskega naselja z okoliškimi naselji;
 - participacijo in vključenost Romov pri urejanju naselja;
 - ohranitev in razvoj romske kulture.

V Konceptu je urejanje romskih naselij in njihovo vključevanje v slovenski naselbinski sistem opredeljeno kot proces, ki lahko uspešno poteka le ob partnerstvu občin, Romov in državnih institucij, v katerem mora vsak od akterjev izpolniti obveznosti iz svojih pristojnosti.

Ukrepe, ki jih je predlagalo ministrstvo, bodo morale izvajati tako državne institucije kot tudi občine, vsaka na področju svojih pristojnosti. Direktorat za prostor, graditev in stanovanja je predlagal ukrepe, ki nimajo finančnih posledic, in ne posegajo v pristojnosti občin na področju urejanja prostora.

Skladno z določbami 21. člena Zakona o lokalni samoupravi in z Zakonom o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/2007, 108/2009 in 57/12; v nadaljnjem besedilu: ZPNačrt) je za področje urejanja prostora in prostorsko načrtovanje na lokalni ravni, s tem tudi za urejanje romskih naselij, pristojna občina. Urejanje romskih naselij in njihovo vključevanje v naselbinski sistem je v veliki meri odvisno od sprejetosti pripadnikov romske skupnosti in od pripravljenosti občin, da prostorsko zakonodajo izvajajo za vse svoje občane enakovredno. Zato občine tudi zelo različno postopajo pri legalizaciji in urejanju romskih naselij.

Za učinkovitejše reševanje bivalnih razmer pa je pri nekaterih ukrepih, ki jih je predlagalo ministrstvo, predpogoj sprememba zakonodaje. Smiselno pa bi bilo opredeliti tudi ukrepe, ki bi jih morali izvajati pripadniki romske skupnosti.

2. Inšpektorat RS za okolje in prostor⁷

Inšpektorat RS za okolje in prostor (v nadaljevanju Inšpektorat) izvaja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov na področjih prostora in graditve objektov, na stanovanjskem področju, na geodetskem področju ter na področju okolja in narave. Inšpektorat vodi inšpekcijske postopke v skladu z zakonskimi in podzakonskimi predpisi, ne glede na socialni položaj, premoženjski status, politično ali drugo prepričanje, narodnost, raso,

⁷ Dopis Inšpektorata RS za okolje in prostor št. 0619-4/2016/2 z dne 4. 5. 2016.

jezik, vero, spol, izobrazbo ali katerokoli drugo posebno okoliščino. Inšpekcijske postopke vodimo skladno z zakonskimi pristojnostmi in glede na prioritete dela posamezne inšpekcije. V primeru nedovoljene gradnje gradbeni inšpektor izda odločbo na podlagi Zakona o graditvi objektov, ne glede na narodnost ali različne statute investitorjev – ti so zavezanci v inšpekcijskem postopku. Nelegalna gradnja je gradnja objekta, za katero bi moral investitor pridobiti gradbeno dovoljenje, pa tega ni pridobil - kot je nelegalna gradnja določena v 2. členu, 1. odstavek, točka 12.1 ZGO-1.

3. Ministrstvo za notranje zadeve – Policija⁸

Policija skladno z zakonskimi določili in pooblastili izvaja vse temeljne naloge za zagotavljanje splošne varnosti ljudi in premoženja. Še posebej specifična so območja z romskimi naselji, kjer delo policije zahteva poseben pristop. Zbirno poročilo RCI se nanaša na ugotovitve Mestne občine Novo mesto in Občin Krško, Šentjernej, Škocjan, Črnomelj ter Metlika, ki so na območju Policijske uprave Novo mesto ter na pismi Občin Kočevje ter Ribnica, ki sta na območju Policijske uprave Ljubljana. Iz vsebine poročila so razvidne tudi problemske situacije, ki jih je policija pri svojem delu zaznala in obravnavala. Nesporno je delo policije v zadnjih letih na območjih z romskimi naselji doseglo dobre rezultate, saj z doslednim izvajanjem vseh aktivnosti zagotavlja takojšen odziv in obravnavo vseh varnostnih dogodkov. Posebno učinkovit je proaktiven pristop policije, kjer s policijskim delom v skupnosti in z izvajanjem neposrednih preventivnih aktivnosti v romski skupnosti, policija ugotavlja ter odpravlja vzroke za nastanek posameznih problemskih situacij in vpliva na njihovo zmanjševanje. Z izvajanjem policijskega dela v skupnosti, s ciljem skupnega sodelovanja s predstavniki lokalne skupnosti, romske skupnosti, večinskega prebivalstva ter posameznimi institucijami policija vpliva na takojšnjo izmenjavo informacij in potreben odziv, kakor tudi na porazdelitev odgovornosti pri skupnem reševanju problemskih situacij. Posamezne lokalne skupnosti so tovrstnemu izvajanju aktivnosti bolj naklonjene, nekatere manj. Prav multidisciplinarni pristop ima po mnenju in konkretnih izkušnjah policije ključen pomen pri učinkovitosti reševanja problemov, ki so navedeni v poročilu RCI. Slednje pa ne nazadnje vpliva na boljši občutek varnosti tako v romski skupnosti kot pri večinskem prebivalstvu.

Kar se tiče vsebinskih pomislekov v uvodnem prispevku RCI problemskih situacij ne gre posploševati. Značilnosti in posamezne specifičnosti romskih naselij se razlikujejo glede na posamezno lokalno skupnost. V tistih lokalnih skupnostih, kjer se izvajajo ukrepi za izboljšanje položaja romske skupnosti, so tudi rezultati, ki imajo nesporno boljši vpliv na varnostno situacijo. Urejanje pomembnih segmentov, kot je prostorsko urejanje romskih naselij, izobraževanje otrok, zdravstva, ohranjanja kulture in zaposlovanja ima nedvomno neposreden in posreden vpliv na varnostno situacijo in posredno na boljše sobivanje romske skupnosti z večinskim prebivalstvom.

POROČILO MO NOVO MESTO

1. Ministrstvo za okolje in prostor⁹

Stališče Direktorata za prostor, graditev in stanovanja do navedb MO Novo mesto je enako kot do navedb RCI v uvodnem prispevku.

2. Ministrstvo za obrambo¹⁰

V zvezi z vlogo in nalogami ministrstva glede vprašanja prenosa zemljišča, na katerem stoji naselje Žabjak, na Mestno občino Novo mesto, je na podlagi peticije Zveze Romov za Dolenjsko Urad Vlade RS za narodnosti pridobil zadnje informacije s strani ministrstva, s

⁸ Glej opombo št. 3.

⁹ Glej opombo št. 6.

¹⁰ Informacije povzete iz dopisa Ministrstva za obrambo št. 350-81/2011-17 z dne 25. 4. 2016 in odgovora Vlade RS št. 09501-3/2016/6 z dne 14. 6. 2016.

katerimi je nato seznanil Zvezo Romov za Dolenjsko, poslane pa so bile tudi Mestni občini Novo mesto. Iz informacij ministrstva je razvidno, da komunikacija med ministrstvom in občino v tej smeri uspešno poteka, iz zadnjih zagotovil in informacij s strani občine¹¹ pa je prav tako razvidno, da načrtuje občina resno in dolgoročno pristopiti k urejanju tega območja, predpogoj česar je sprejem sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta.

Ministrstvo je že v Četrtem poročilu o položaju romske skupnosti v Sloveniji¹² navedlo, da je v ureditev zemljišč na območju Žabjaka v Novem mestu vključeno zaradi uzurpacije območij za potrebe obrambe v naselju Žabjak v Novem mestu, ki je v lasti Republike Slovenije in upravljanju ministrstva, pristojnega za obrambo. Ministrstvo si vseskozi prizadeva za ureditev zemljišč na območju Žabjaka v Novem mestu (Vojašnica Franca Uršiča), na katera so se Romi naselili še v obdobju bivše JLA. Ministrstvo je na podlagi takrat sklenjenega dogovora med JLA in Mestno občino Novo mesto, ki se do osamosvojitve ni izvajal, z občino podpisalo dogovor v zadevi določitve namembnosti vojaških objektov v Mestni občini Novo mesto. Ministrstvo zaradi kompleksnosti problematike zemljišč, ki jih zasedajo Romi, sodeluje tudi s Komisijo Vlade Republike Slovenije za zaščito romske skupnosti ter organom, pristojnim za narodnosti. Hkrati na podlagi prejetih obvestil z nadzori in s prijavi pristojnim organom poskuša preprečiti nove nedovoljene posege na tem območju. Ministrstvo si ves čas prizadeva, da se za razreševanje navedene problematike sprejmejo ustrezni prostorski akti, s katerimi bi bili ustvarjeni pogoji za določitev območja, potrebnega za urejanje položaja romske skupnosti na tem območju, in je večkrat posredovalo tudi pobude na Mestno občino Novo mesto. Žal so bile v preteklih letih ob sprejemanju občinskih prostorskih aktov zavrnjene rešitve, s katerimi bi se to območje dolgoročno opredelilo kot območje, namenjeno za poselitev. Območje je zato po veljavnih prostorskih aktih še vedno območje izključne rabe za potrebe obrambe ter po namenski rabi kmetijsko zemljišče in gozdne površine. To preprečuje morebitne postopke prenosa zemljišč na lokalno skupnost. Da bi se s prostorskimi akti lažje izvedlo izločitev območja, ki ga zasedajo Romi, od območja vojašnice (območje izključne rabe za potrebe obrambe), je v skladu z dogovori med pristojnimi ministrstvi ter Mestno občino Novo mesto ministrstvo že ob usklajevanju smernic leta 2007 za pripravo občinskega prostorskega načrta zmanjšalo območje izključne rabe za potrebe obrambe ter v letu 2012 za potrebe postopkov sprememb prostorskega akta izvedlo parcelacijo za določitev nove meje območja izključne rabe za potrebe obrambe. S tem so ustvarjeni pogoji, da se zemljišča območja vojašnice s pripadajočim streliščem in vadiščem loči od območja, poseljenega z Romi. S sprejemom sprememb in dopolnitev obstoječega prostorskega akta bi pristojnost urejanja nad temi zemljišči prešla na Mestno občino Novo mesto, ki bi tako suvereno načrtovala prostorske ureditve, ki bi zagotavljale nadaljnjo možnost poselitve, možnost poslovnih dejavnosti romski skupnosti ter omogočale tudi lastniško ureditev teh zemljišč.

Ministrstvo, ki je upravljavalec zemljišča na območju Žabjaka, si skupaj s pristojnimi inšpekcijskimi in drugimi državnimi organi prizadeva zmanjšati število nadaljnjih nedovoljenih posegov na tem območju, in sicer preprečevati nadaljnje uzurpacije zemljišča ter širjenje naselja, kar pa ne predstavlja dolgoročne rešitve, ki bi jo bilo potrebno sprejeti v zvezi s situacijo na območju Žabjaka. Ministrstvo zato podpira prizadevanja pristojnih državnih organov in še posebej Mestne občine Novo mesto, da se problematika naselja Žabjak, ki posledično predstavlja tudi problem zemljišč v lasti Republike Slovenije, uredi čim prej. Glede na zadnjo informacijo, ki jo je dne 23. 3. 2016 ministrstvo prejelo s strani Mestne občine Novo mesto, se bo postopek sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta glede na prejete pobude nadaljeval v letu 2016, sprejem sprememb in dopolnitev prostorskega akta pa je predviden v letu 2017.

3. Ministrstvo za notranje zadeve – Policija¹³

¹¹ Razvidno tudi iz člankov, objavljenih v časopisu Dnevnik dne 25. 4. 2016 (str. 9) in dne 16. 5. 2016 (str. 4).

¹² Vlada Republike Slovenije je 4. poročilo sprejela 28. 8. 2015. Poročilo je dostopno preko: http://www.un.gov.si/fileadmin/un.gov.si/pageuploads/Porocilo_2014_NG2.pdf (20. 5. 2016).

¹³ Glej opombo št. 3.

Na območju PU Novo mesto se izvajajo aktivnosti za zagotavljanje večje varnosti ljudi in premoženja na območjih z romskimi naselji. Poleg različnih represivnih ukrepov so v ospredje postavljeni ukrepi za preprečevanje kršitev in obveščanje prebivalcev o njih ter svetovanje glede samozaščitnega obnašanja. Tako kot v preteklih letih so na tem območju identificirali dejavnike, ki so najbolj motili okoliške prebivalce:

- kršitve z uporabo strelnega orožja,
- kurjenje različnih odpadkov,
- kršitve nočnega miru in počitka s hrupom,
- vožnje z neregistriranimi in tehnično neprimernimi vozili in
- tatvine poljščin ter živali.

Statistično gledano so v letu 2015 in v letu 2016 po zgoraj navedenih segmentih obravnavali manj kršitev. Varnostna situacija na območjih z romskimi naselji na območju PU Novo mesto je glede na obravnavano število vseh varnostnih dogodkov v primerjavi s preteklimi leti zelo dobra. Ključen dejavnik je takojšnje odzivanje na varnostne dogodke in prilagoditev vseh policijskih aktivnosti odkrivanju in preprečevanju različnih situacij ter njihova dosledna obravnava. Vse to je pripomoglo k pozitivnemu odnosu do dela policije tako lokalne skupnosti, kot tudi prebivalstva v neposredni okolici romskih naselij.

Potrebno je poudariti, da je že pri načrtovanju ukrepov in aktivnosti potrebno upoštevati, da je za odpravljanje vzrokov in reševanje težav nujno iskati možnosti vključevanja vseh, ki lahko pri tem pomagajo (državni organi, lokalna skupnost, posamezniki iz romskih naselij ter drugi).

Na območju PU Novo mesto, na nivoju občin in krajevnih skupnosti s ciljem izboljšanja medsebojnega sodelovanja in varnosti deluje tako več koordinacijskih skupin kot tudi varnostnih svetov, kar se je pokazalo kot dobra praksa in učinkovit način skupnega reševanja problemov.

Pri reševanju konkretnih primerov, uspešno sodelujejo s centri za socialno delo, šolami, Finančno upravo RS, inšpekcijskimi službami in ostalimi službami, ki lahko kakor koli prispevajo k izboljšanju varnostnih razmer.

V poročilu so zajete problemske situacije, ki so v pristojnosti policije, kakor tudi ostalih inšpekcijskih služb. Policija pri svojem delu zaznava in tudi obravnava dogodke, ki se v romski skupnosti neposredno nanašajo na posojanje denarja in izsiljevanja. Tovrstna problemska situacija je v romski skupnosti prisotna več kot dve desetletji. Res pa je, da so v zadnjem času negativni učinki bolj izraziti in se kažejo v razslojevanju in stratifikaciji romske skupnosti. Iz poznavanja romske kulture in običajev je znano, da predstavniki romske skupnosti posamezne življenjske dogodke (rojstvo in krsti otrok, rojstni dnevi,...ipd.) praznujejo z organiziranjem slavlja za večje število ljudi. Slednje pomeni tudi velik finančni strošek. Da bi posamezniki izpolnili pričakovanja družine in okolice si za tovrstne dogodke izposodijo denar, za kar po navadi plačajo 100% obresti. Posojanje denarja je značilno tudi za primere nakupov avtomobilov, bivanjskih enot (barake in avtokamp prikolice,...), ipd. Omenjena dejanja imajo znake kaznivega dejanja »oderuštva« po 214. členu KZ-1, za kar policija zoper storilca poda kazensko ovadbo. Omeniti je potrebno, da se oškodovanci v zelo redkih primerih (kljub vztrajnosti policije) odločijo za prijavo storilca, oziroma v predkazenskem in kazenskem postopku na sodišču ne želijo vztrajati (bodisi zaradi strahu kot tudi nove potrebe po sposojanju denarja) pri pregonu storilca in prijavi, ki so jo dali policiji. Omenjena protipravna ravnanja in problematika ima nedvomno velik negativni vpliv na družbene in varnostne razmere v romski skupnosti.

Navedba o kadrovskem primanjkljaju ne vpliva na učinkovito izvajanje policijskih aktivnosti, saj ima policija kljub obremenitvam vzpostavljen sistem ter način interveniranja, da v vsakem času opravi intervencijo glede na različne tipe postopkov in ocene tveganja. Tudi za intervencije v romskih naseljih je tako.

Policija pri svojem delu zaznava in opaža tudi kršitve iz pristojnosti drugih inšpekcijskih služb ter prekrškovnih organov. Pri vsakodnevnem izvajanju aktivnosti policija dosledno zaznava kršitve,

kar je navedeno v poročilu RCI in je za večinsko prebivalstvo najbolj moteče, in sicer policija ukrepa ob zaznavi:

- primerov črnih gradenj – ob lastni dejavnosti policije so bila v ugotovljenih primerih podana obvestila gradbeni inšpekciji oziroma predlogi prekrškovnemu organu ali pa so bila obravnavana tudi kazniva dejanja »protipravno zavzetje nepremičnine« po 338. členu KZ-1;
- primerov ne prijave prebivališča – ob lastni zaznavi so bila v postopkih zoper kršitelje podani predlogi drugemu prekrškovnemu organu – Inšpektoratu RS za notranje zadeve;
- primerov posesti velikega števila psov – ob skupnih aktivnostih (Policije – VURS – MO Novo mesto) so bile izvedene aktivnosti cepljenja in čipiranja lastniških psov ter odlov nelastniških psov (primer dobre prakse – v letu 2012 je bilo odlovljenih okoli 120 nelastniških psov, ki so v nadaljnjih postopkih zavetišča za živali dobili nove lastnike).
- primerov ne obiskovanja šolskega pouka – ob lastni dejavnosti policije ob kršitvah Zakona o osnovni šoli so bili zoper kršitelje podani predlogi prekrškovnemu organu – šolskemu inšpektoratu.

Iz poročila RCI ni moč razbrati negativnega mnenja (odnosa) lokalne skupnosti do dela policije. PU Novo mesto je podala oceno, da je zaupanje lokalne skupnosti in prebivalstva v delo policije dobro.

POROČILO OBČINE KOČEVJE

1. Inšpektorat RS za okolje in prostor¹⁴

V zvezi z navedbami Občine Kočevje, ki navaja neodzivnost inšpekcijskih služb, še posebej gradbene inšpekcije v zvezi s črnimi gradnjami, Inšpektorat pojasnjuje, da je gradbena inšpekcija v letu 2012, na zahtevo Komisije za preprečevanje korupcije, pristopila k iskanju rešitev za razvrščanje prijav, inšpekcijskih postopkov in izvršilnih postopkov glede na pomembnost kršitve.

V zvezi s tem in ob dejstvu, da se gradbena inšpekcija že dlje časa sooča z velikim številom prijav, zahtev in drugih vlog pravnih in fizičnih oseb, kakor tudi odprtih inšpekcijskih zadev in nerealiziranih izvršilnih postopkov, je bilo delo gradbene inšpekcije reorganizirano tako, da so bile določene in dne 20. 5. 2013 sprejete Prioritete za razvrščanje (prioritete za obravnavanje prijav, prioritete za nadaljevanje začelih inšpekcijskih postopkov in prioritete v izvršilnih postopkih). Dne 9. 9. 2015 so bile sprejete dopolnjene Usmeritve za vrstni red obravnave prijav, usmeritve za vrstni red obravnave že začelih inšpekcijskih postopkov in usmeritve za izvajanje izvršb po drugi osebi, vse na področju dela gradbenih inšpektorjev, št. 029-5/2015-12.

Gradbeni inšpektorji pri obravnavi prijav, pri vodenju inšpekcijskih postopkov in pri opravljanju upravnih izvršb po določilih veljavne zakonodaje upoštevajo predvsem javno korist in javni interes. Namen interne metodologije razvrščanja in določanja prioritet je zagotavljanje učinkovitejšega delovanja gradbene inšpekcije pri izvajanju njene prvenstvene naloge, to je zagotavljanje spoštovanja zakonov in podzakonskih predpisov na področju prostora in sicer poenoteno glede na pomembnost po celi Sloveniji, brez morebitnih zunanjih vplivov in pritiskov na inšpekcijske postopke.

Pri obravnavi prijav in pri vodenju inšpekcijskih postopkov se upoštevajo naslednji parametri: faznost gradnje, vrsta kršitve (nelegalna gradnja, neskladna gradnja, ...), zahtevnost objekta (zahtevni objekt, manj zahtevni objekt, nezahtevni objekt, enostavni objekt), vrsto objekta (javni objekti kot so šole, bolnišnice, vrtci..., industrijski objekt, večstanovanjski objekt, stanovanjski objekt, inženirski objekt,...), nevarnost (nevarni javni objekt, ogrožanje javnih površin, objekt v privatni lasti) ter ostale karakteristike (gradnja za trg, objekt z vplivi na okolje, gradnja na zaščiteneh območjih,...).

¹⁴ Glej opombo št. 7.

Gradbeni inšpektorji izvršljive inšpekcijske odločbe izvršujejo na podlagi vrstnega reda, ki ga določajo sprejete prioritete za razvrščanje izvršilnih postopkov. Pri izvršilnih postopkih imajo prednost tiste zadeve, pri katerih so upravni akti pravnomočni. Prioritete pri razvrščanju upoštevajo zlasti stopnjo javnega interesa za izvršitev odločbe z upoštevanjem naslednjih kriterijev:

- pravno stanje (pravnomočnost, izvršljivost) izdanih upravnih aktov, na podlagi katerih se opravlja izvršba,
- fizične karakteristike objekta – zahtevnost objekta po Uredbi o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (zahtevni, manj zahtevni, nezahtevni, enostavni objekt), vpliv objekta na ljudi in okolje (objekt za katerega je s predpisi o varstvu okolja določeno, da je zanj presoja vplivov na okolje obvezna ter objekt za katerega s predpisi o varstvu okolja ni obvezna presoja vplivov na okolje, z onesnaževanjem in obremenjevanjem pa vpliva na kvaliteto bivanja v določenem okolju),
- kršitve glede na lego objekta v prostoru (nacionalni/narodni park, regijski park, krajinski park, Natura 2000, naravne vrednote in spomeniki, ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja, naravni rezervat, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, zemljišča s podzemnimi vodami, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče, naravna zdravilna sredstva, varovalni pas posameznih objektov gospodarske javne infrastrukture, zemljišča, na katerih je območje izključne rabe letališča, vzletišča oziroma infrastrukturnega objekta navigacijskih služb zračnega prometa ter zemljišča, nad katerimi je na podlagi predpisov, ki urejajo letalstvo, določeno območje nadzorovane rabe in območje omejene rabe, območja s področje obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter drugi varovani pasovi ali katera druga zaščitena območja, ki so razvidna iz PUP), objekti v javni rabi,
- objekti, v katerih se opravlja dejavnost, možnost legalizacije objekta.

Gradbena inšpekcija vsako prijavo skladno s prioritetami dela gradbene inšpekcije razvrsti ter jo obravnava skladno z zakonodajo, ko po prioritetah dela pride na vrsto.

V zvezi s sežiganjem oz. kurjenjem nevarnih odpadkov Inšpektorat pojasnjuje, da pristojna Inšpekcija za okolje in naravo obravnava vsako prijavo policije o tovrstnih kršitvah z uvedbo prekrškovnega postopka, vendar se stvar zaplete pri poskusu vračanja, saj se praviloma vsa pošta vrača, ker je ni bilo možno vročiti. Poudariti je potrebno, da gre v omenjenih primerih za zelo občutljivo problematiko, saj gre pri nadzoru v romskih naseljih lahko za fizično ogrožanje uradnih oseb, kar se je v preteklosti že dogajalo.

Z odpadki so se Romi za preživetje ukvarjali že od nekdaj in na Inšpektoratu so mnenja, da bi morala lokalna skupnost zainteresiranim pomagati pri zagotovitvi pogojev za legalno opravljanje dejavnosti v zvezi z ravnanjem z odpadki (zbiranje odpadkov) v smislu zagotovitve ustrezne lokacije, s tem bi se problematika na področju odpadkov precej izboljšala.

2. Ministrstvo za notranje zadeve – Policija¹⁵

Na območju Občine Kočevje prav tako zaznavajo podobne problemske situacije kot v prej navedeni MO Novo mesto. Problemi, ki jih v lokalni skupnosti zaznavajo, so črne gradnje, kurjenje nevarnih odpadkov, posest živine in velikega števila psov. Slednje sodi v pristojnosti drugih inšpekcijskih služb in občinskega redarstva, seveda pa policija pri izvajanju svojih aktivnosti izvaja že prej omenjene ukrepe (kazenske ovadbe za KD »protipravno zavzetje nepremičnine«, predlogi drugim prekrškovnim organom, razna obvestila in dopisi,...ipd.).

Policijska postaja Kočevje zaradi specifične varnostne problematike na območjih z romskimi naselji in varnostno obremenjenih območjih načrtuje in izvaja aktivnosti in naloge policije za varnost ljudi in premoženja na območjih z večetničnim prebivalstvom. Sodelovanje med policijo in Občino Kočevje na podlagi ocene vodstva PP Kočevje poteka konstruktivno in korektno.

¹⁵ Glej opombo št. 3.

POROČILO OBČINE METLIKA

Ministrstvo za notranje zadeve – Policija¹⁶

Navedbe Občine Metlika v skupnem poročilu RCI se nanašajo na posplošene in stereotipne navedbe, »da Romi kradejo, ustrahujejo otroke in uničujejo lastnino«. Policisti pri svoji dejavnosti ob zaznavi prekrškov in kaznivih dejanj ukrepajo ob lastni zaznavi tovrstnih dejanj, bodisi ob prijavi občanov ter oškodovancev. Policija pa opaža, da je prijav ob navedenih dogodkih malo in se občani iz različnih razlogov ne želijo izpostaviti ter prijaviti deviantnih dogodkov. Na PU Novo mesto s primerom dobre prakse – povratno informacijo prijavitelju, kaj je bilo o njegovi prijavi storjeno, zvišujejo stopnjo zaupanja v policijo, saj se na vsako prijavo odzovejo, glede česar je prijavitelj v okviru zakonskih določil seznanjen.

POROČILO OBČINE ŠKOCJAN

1. Ministrstvo za okolje in prostor¹⁷

Stališče Direktorata za prostor, graditev in stanovanja do navedb MO Novo mesto je enako kot do navedb RCI v uvodnem prispevku.

Dodatno se bivanjske razmere pripadnikov romskega prebivalstva v občini lahko rešujejo tudi z ukrepi občinske stanovanjske politike. V Republiki Sloveniji obstajajo socialni ukrepi za takšne situacije. Romi so popolnoma izenačeni z vsemi ostalimi državljani RS pri dostopu do neprofitnih stanovanj, kar pomeni, da se lahko javijo na javne razpise za dodelitev le-teh. Pri tem se upošteva (točkuje) njihove socialne, družinske in bivalne razmere (tako kot ostalim državljanom) in v primeru dovolj velikega števila točk, dobijo neprofitno najemno stanovanje. Pri neprofitnih najemnih stanovanjih je sistem postavljen tako, da je najem neprofitnega stanovanja možen za nedoločen čas ter da najemne pogodbe ni mogoče odpovedati, če so se najemniku poslabšale socialne razmere.

V kolikor na razpisu niso uspeli (izpolnjujejo pogoje, a je stanovanj številčno premalo) ali v primeru, da je občina objavila javni razpis za dodelitev teh stanovanj pred več kot letom dni, lahko občino zaprosijo za subvencijo tržne najemnine.

2. Ministrstvo za notranje zadeve – Policija¹⁸

Občina Škocjan v svojem poročilu navaja podobne probleme kot večina ostalih občin. Glede stereotipnih in posplošenih navedb o drznih krajah, ustrahovanju starejših, požiganju, lahko policija samo navede, da vsak dogodek, bodisi prijavljen ali z lastno zaznavo obravnava in izvede ustrezne postopke. PU Novo mesto pri obravnavi tovrstnih primerov in iz statističnega pregleda ugotavlja, da je v letu 2015 in v letu 2016 manj kršitev in ostalih deviantnih dogodkov kot v letih prej. Varnostna situacija na območjih z romskimi naselji na območju občine Škocjan je po navedbah PU Novo mesto, glede na obravnavano število vseh varnostnih dogodkov, v primerjavi s preteklimi leti zelo dobra. Slednje potrjujejo tudi dejstva, da v zbirnem poročilu ni negativnih kritik na delo policije oziroma da se policija odziva na probleme.

Policija je s 30. 6. 2015 zaključila izvajanje projekta »Osveščanje javnih uslužbencev, Romov in širše javnosti z namenom preseganja ovir in izboljšanja kakovosti sobivanja – SKUPA-J«. V okviru projekta je v romskem naselju Dobruška vas 35 od 1. 5. 2014 do 30. 6. 2015 delovala mobilna učilnica, opremljena z igračami in didaktičnimi materiali ter tehnično opremo. V njej sta dve vzgojiteljici v okviru projekta štiri ure dnevno romske predšolske otroke skozi igro učili

¹⁶ Glej opombo št. 3.

¹⁷ Glej opombo št. 6.

¹⁸ Glej opombo št. 3.

slovenskega jezika. Izvedba aktivnosti po projektu SKUPA-j se je v letu 2015 še nadgradila, saj je bila z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport v letu 2015 sklenjena pogodba o zaposlitvi za dodatne 4 ure v okviru programa Centra za šolske in obšolske dejavnosti (CŠOD) za izvajanje učne pomoči za šolske otroke. Tako so se 4 ure izvajale izobraževalne vsebine za predšolske otroke v okviru projekta SKUPA-J in 4 ure za šolske otroke v okviru programa CŠOD. Mobilno učilnico je dnevno v povprečju obiskovalo okoli 23 predšolskih otrok in šolskih otrok. Poleg tega so zaposleni delavki in predstavniki drugih institucij izvajali druge, vsebinsko različne in praktične delavnice za romske ženske, otroke in starejše. Tudi z vidika varnosti so se razmere bistveno popravile, saj skoraj ni bilo več intervencij ali drugega policijskega posredovanja. Izpostaviti je potrebno, da je policija po zaključku projekta SKUPA-J celotno infrastrukturo prenesla na Občino Škocjan, CŠOD na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport pa je po zaključku projekta pod svoje okrilje prevzelo financiranje zaposlenih delavk. Uspeh se kaže v tem, da je izvedba projekta SKUPA-J dosegla svoj namen in izpolnila pričakovane cilje.

Glede navedbe v poročilu Občine Škocjan o poškodovanju zabojnikov za izobraževalno dejavnost je dogodek obravnavala pristojna PP Šentjernej. PU Novo mesto je z izvajanjem policijskega dela v skupnosti v občini Škocjan tudi dosegla, da se kljub opisanim težavam aktivnosti nadaljujejo tako v omenjenem romskem naselju Dobruška vas 35 kakor tudi s postavitvijo novega objekta za izobraževanje otrok v sosednjem (še večjem) romskem naselju Dobruška vas 41.

POROČILO OBČINE KRŠKO

1. Ministrstvo za okolje in prostor¹⁹

Stališče Direktorata za prostor, graditev in stanovanja do navedb Občine Krško je enako kot do navedb RCI v uvodnem prispevku.

2. Ministrstvo za notranje zadeve – Policija²⁰

Poročilo Občine Krško vsebuje navedbe o pojavu nasilja v družini v romski skupnosti, nasilja nad otroki, »prisilnih porokah«, odvisnosti od alkohola, roparskih tatvin nad starejšimi občani, tatvin poljščin. Na PU Novo mesto so omenjene posamezne dogodke zaznali, jih obravnavali in tudi posamezne odmevnejše primere kaznivih dejanj nad starejšimi občani raziskali ter storilce s kazensko ovadbo privedli preiskovalnemu sodniku. Nekateri odmevnejši dogodki, ki so najbolj vznemirili javnost, so v rednih sodnih postopkih zaključeni in storilci že prestajajo zaporne kazni.

S strani podjetja SI Investicije d.o.o, ki je zemljiškoknjižna lastnica zemljiških parcel naselja Loke, v katerem prebivajo Romi, je v poročilu omenjena negativna izkušnja z organiziranjem javnih prireditev v omenjenem naselju. Negativna izkušnja se nanaša na leto 2012, ob organiziranju občinskega praznika Romov. O konkretni zadevi bo podjetju glede na navedbe v poročilu s strani pristojne policijske postaje Krško podano pojasnilo.

Posebna pozornost policije je namenjena najšibkejšim, in sicer varstvu otrok in preprečevanju nasilja. V vseh primerih policija podaja kazenske ovadbe za kazniva dejanja »zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja« po 192. členu KZ-1. Policija zaznava in obravnava več primerov odhodov mladoletnih deklet v romska naselja, kjer pa v teh primerih ne gre za pojav »prisilnih porok« temveč za t.i. »prezgodnje poroke«. Omenjeno je razvidno tudi iz raziskave »Prisilne poroke romskih deklic« z dne 30. 11. 2014, ki jo je opravil Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo. Policija v vseh primerih obravnava sume storitve kaznivega dejanja »spolnega napada na osebe mlajše od 15 let« po 173. členu KZ-1 in kaznivega dejanja »ugrabitve« po 134. členu KZ-1.

¹⁹ Glej opombo št. 6.

²⁰ Glej opombo št. 3.

Na nivoju Uprave kriminalistične policije GPU (UKP GPU) se primarno z nasiljem v družini, nad otroki in nasiljem nad ženskami ter s problematiko spolnih zlorab otrok in spolnim izkoriščanjem otrok ukvarjajo v Oddelku za mladoletniško kriminaliteto. Iz poročil nekaterih občin najpogosteje izhajajo težave, ki jih opisujejo na različne načine. Iz njihovih ugotovitev o problematiki »prezgodnjih porok« izhajajo naslednje ugotovitve:

- Deklice in dečki imajo že zelo zgodaj spolne odnose, celo pred 15 letom starosti, kar predstavlja kaznivo dejanje »spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let,« po 173. členu KZ-1, posledično pa pri deklicah prihaja do zgodnjih nosečnosti, kar lahko ovira njihov celostni razvoj (mlade matere in njenega otroka) in vpliva na življenjsko prihodnost (izobraževanja, zaposlitev, družina ipd.).
- Občasno zaznavajo primere, ko odrasle osebe (običajno starši) izkoriščajo svoje otroke za beračenje, kar lahko negativno vpliva na otrokov razvoj; takšno dejanje lahko predstavlja kaznivo dejanje »zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje« po 192. členu KZ-1.
- Podobno je z nedoslednim starševskim ravnanjem pri spodbujanju otrok v osnovnošolsko izobraževanje, kar ima lahko za posledico kaznivo dejanje »zanemarjanje in surovo ravnanje« po 192. členu KZ-1.

V UKP GPU ugotavljajo, da v Sloveniji ni ustreznih kapacitet za romske deklice, v katere bi jih, v kolikor bi bile ogrožene po tem, ko bi spregovorile o spolni zlorabi, lahko npr. centri za socialno delo ustrezno namestili enako pa velja tudi za odrasle romske ženske, ki v svoji skupnosti doživljajo nasilje.

Pri obravnavi oziroma zaznavi prisilnih porok romskih deklic oziroma deklet je v okviru ugotavljanja elementov kaznivega dejanja »prisilna sklenitev zakonske zveze ali vzpostavitev podobne skupnosti« po členu 132. a KZ-1, potrebno ugotavljati tudi elemente kaznivega dejanja »trgovine z ljudmi« po členu 113. KZ-1.

Problematika prisilnih porok romskih deklic kot potencialnih žrtev trgovine z ljudmi je zajeta v Akcijskem načrtu Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2015-2016. Aktivnosti na tem področju se v akcijskem načrtu nanašajo na področje osveščanje potencialnih in prepoznanih žrtev trgovine z ljudmi ter usposabljanja policistov in kriminalistov v zvezi prepoznavne Romov kot žrtev kaznivega dejanja trgovine z ljudmi.

POROČILO LASTNIKA ZEMLJIŠČA V KRŠKEM – SI INVESTICIJE D.O.O.

Inšpektorat RS za okolje in prostor²¹

V zvezi z navedbami lastnika zemljišča v Krškem, na delu katerega že več let nezakonito prebivajo Romi v nelegalno zgrajenih objektih, Inšpektorat pojasnjuje, da gradbena inšpekcija inšpekcijski postopek uvede in vodi po uradni dolžnosti. Inšpektor je dolžan prijave iz svoje pristojnosti obravnavati skladno z zakonodajo in prioriteta dela gradbene inšpekcije.

V zvezi s prijavo, ki je bila podana v letu 2013, Inšpektorat pojasnjuje, da je bila 12. 6. 2013 po popolni ugotovitvi dejanskega stanja izdana odločba, s katero je bila odrejena odstranitev zidanega objekta v gradnji tlorisnih dimenzij cca 8.8m x 5.8m ter vzpostavitev v prejšnje stanje. Zoper odločbo je bila vložena pritožba, ki je bila kot neutemeljena dne 14. 8. 2013 zavrnjena s strani drugostopnega organa. Gradbeni inšpektor je 5. 8. 2014 izdal tudi sklep o dovolitvi izvršbe. Izvršilni postopek v konkretni zadevi je uvrščen v skupni seznam izvršilnih zadev. Izvršba bo opravljena, ko bo po Prioritetah za razvrščanje izvršilnih postopkov prišla na vrsto. Do takrat pa ima inšpekcijski zavezanec možnost da objekt legalizira, ga sam odstrani ali prilagodi tako, da le-ta izkazuje legalno stanje.

²¹ Glej opombo št. 7.

Na navedbe lastnika zemljišča v Krškem, kako bi gradbeni inšpektor moral uvesti inšpekcijske postopke zoper vse nelegalne gradnje na njihovem zemljišču, pa Inšpektorat pojasnjuje, da se gradbeni inšpektorji trudijo obravnavati prijave in reševati vloge različnih vlagateljev pravočasno, vendar pa zaradi obilice že odprtih inšpekcijskih postopkov in ob številnih vsakodnevnih prijavah domnevnih nepravilnosti, žal ne uspejo ažurno reševati različnih vlog inšpekcijskih zavezancev ter prispelih prijav, kaj šele uresničiti želje vlagateljev – prijaviteljev – po čimprejšnji obravnavi njihovih zahtevkov oziroma po obravnavi zadev brez predhodne prijave.

POROČILO OBČINE ŠENTJERNEJ

Inšpektorat RS za okolje in prostor²²

Občina Šentjernej v svojem poročilu navaja, da je trenutno najbolj pereč problem zahteva gradbene inšpekcije za odstranitev opornega zidu, katerega je morala Občina Šentjernej zgraditi zaradi posega Romov v brežino ceste, kar naj bi povzročilo posedanje ceste in ogrožanje nelegalno postavljenega stanovanjskega objekta v lasti Romov.

V zvezi s temi navedbami Inšpektorat pojasnjuje, da je bila v inšpekcijskem postopku gradbene inšpekcije po popolni ugotovitvi dejanskega stanja dne 16. 6. 2015 izdana odločba, s katero je bilo odrejeno, da mora inšpekcijska zavezanka Občina Šentjernej na svoje stroške do 1. 11. 2015 odstraniti betonski oporni zid na zemljišču pare. št. 569/20, k.o. 1476 Šentjernej, dolžine cca 23 m in maksimalne višine cca 3.5 m, ter vzpostaviti prejšnje stanje. Zoper odločbo je Občina Šentjernej vložila pritožbo, ki je bila dne 30. 11. 2015 kot neutemeljena s strani drugostopnega organa – Ministrstva za okolje in prostor, zavrnjena. Občina Šentjernej navedb, da je morala zgraditi oporni zid zaradi posega Romov v brežino ceste, kar naj bi povzročilo posedanje ceste in ogrožanje nelegalno postavljenega stanovanjskega objekta v lasti Romov, v pritožbenem postopku zoper izdano odločbo ni uspela izkazati.

Ker Občina Šentjernej opornega zidu ni prostovoljno odstranila oz. ni legalizirala nelegalne gradnje, odločba pa je postala izvršljiva, je gradbeni inšpektor dne 8. 3. 2016 izdal sklep o dovolitvi izvršbe z denarno prisilitvijo. Če inšpekcijska zavezanka Občina Šentjernej, v dodatnem roku do 1. 9. 2016 ne bo izpolnila odrejene obveznosti iz odločbe ter vzpostavila prejšnjega stanja, bo kot prisilno sredstvo uporabljena denarna kazen v znesku 40.000 evrov. Inšpekcijski postopek se bo nadaljeval skladno z zakonodajo in prioritetami dela gradbene inšpekcije.

POROČILO OBČINE ČRNOMELJ

Ministrstvo za okolje in prostor²³

Stališče Direktorata za prostor, graditev in stanovanja do navedb Občine Črnomelj je enako kot do navedb Občine Škocjan.

Na področju graditve pa je dodatno kot sprememba gradbene zakonodaje predlagan ukrep, ki bo z možnostjo odstopanja od veljavnih predpisov predstavnikom romske skupnosti omogočil lažjo legalizacijo njihovih stanovanjskih objektov.

POROČILO VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC RS

Ministrstvo za okolje in prostor²⁴

²² Glej opombo št. 7.

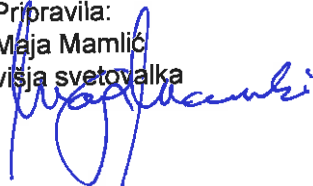
²³ Glej opombo št. 6.

Stališče Direktorata za prostor, graditev in stanovanja do navedb Varuha človekovih pravic je enako kot do navedb RCI v uvodnem prispevku.

Dodatno je direktorat v okviru priprave nacionalne strategije vključevanja Romov za obdobje 2016-2020 predlagal tudi »vzpostavitev evidence romskih naselij«, ki bo osnova za nadaljnje delo vsem državnim resorjem in občinam, kjer živijo pripadniki romske skupnosti. Smiselno je, da bo evidenca romskih naselij vzpostavljena na način, da bo možen vpogled v ažurne podatke.

Upoštevajoč pristojnosti Direktorata za vode in investicije ta ugotavlja, da večina prispevkov opozarja na segregacijo romskih naselij, kar naj ne bi bila prava rešitev. Direktorat je na dejstvo, da si stališča in zapisi glede urejanja romskih naselij (v smeri legalizacije ali ne) večkrat nasprotujejo, opozoril že v dopisu št. 007-56/2015/3 z dne 4. 2. 2015, v katerem je navedlo, da se istočasno spodbuja odprava segregacije hkrati pa tudi legalizacije romskih naselij.

Pripravila:
Maja Mamlič
višja svetovalka

mag. Stanko BALUH
DIREKTOR

Vložiti:
- v zbirko dokumentarnega gradiva.

²⁴ Glej opombo št. 6 in dopis Ministrstva za okolje in prostor (Direktorat za vode in investicije) št. 007-56/2015/12 z dne 5. 5. 2016.